

**Itä-Suomen hallinto-oikeusPL 1744, 70101
Kuopioita-suomi.hao@oikeus.fi**

**Valitus Pohjoinen Aurinko Oy:lle annetusta
markkinointikiellosta sertifioidun
siemenen markkinoinnista**

**Valituksen kohteena on Ruokaviraston
päätös 6.7.2021 dno/
3254/04.00.02.00/2021**

**Ruokavirasto on antanut yhtiöllemme
markkinointikiellon koskien sertifioidun
hampun siementen myyntiä kasvinjalostushankkeen
koeviljelijöille osana lääkehampun kasvatuksen
koulutuspakettia ja erikseen myös sertifioidun
siementen myynnin koristekasvatukseen. Kts. Liite
1.**

**Kiistämme viraston tulkinnan siemenlaista ja
esitämme seuraavat pyynnöt hallinto-oikeudelle:**

**Pohjoinen aurinko Oy pyytää tehdyn
markkinointikieltopäätöksen kumoamista lakiin
perustumattomana.**

**Virasto edellytti, että siementen markkinointi
lopetetaan välittömästi ja pyydämme hallinto-
oikeudelta pikaista välipäätöstä, jossa
markkinointikieltoa ei panna täytäntöön ennenkuin
asia hallinto-oikeudessa käsitelty.**

Perustelut:

Asiasta on käyty perustellinen asiakirjajdialogi aiemmin. (kts Liite
2: Vastaus ruokaviraston kuulemiskirjeeseen 17.5.2021)Pyydämme
hallinto-oikeutta perehtymään käytyyn kirjeenvaihtoon, josta ilmenee
viraston pyrkimys ilman lakiperusteita estää ja rajoittaa yhtiömme
toimintaa.Valituksen alaisessa ruokaviraston kieltopäätöksessä (6.7.2021)

perustellaan lapeasti sitä, ettei siemenvälityksessämme ole kyse vähäisten siemenmäärien tuottamista harrastekäyttöön ei-kaupallisen tuottajan toimesta. Emme ole perustelleet sertioimattoman siemenen myyntiä tuolla lainkohdalla.

Virasto perustelee kieltopäätöstä myös lainkohdalla lajikkeettoman siemenen myynnistä ja asiaan liittyvällä asetustekstillä. Todettakoon, ettemme ole vedonneet sertioimattoman siemenen välityksessä myöskään tähän lainkohtaan.

Olemme perustelleet sertioimattoman siemenen välitystä kahdella muulla seikalla:

a) On sallittua myydä sertioimatonta hampun siementä koristekasvatukseen.

b) On sallittua myydä pieniä eriä sertioimatonta hampun siementä tieteelliseen ja tutkimuskäyttöön

Tarkastellaan tilannetta nyt molempien osalta lakipykälien valossa ja Ruokaviraston kannanoton valossa.

1. Siementen myynti koristekasvatukseen

Ruokavirasto toteaa aivan oikein:”Siemenlain 2 §:n mukaan siemenlakia sovelletaan maatalous-ja puutarhakasvilajien lisäysaineistona käytettäviin siemeniin ja niiden tuotantoon, markkinoille saattamiseen, maahantuontiin ja maastavientiin. Siemenlakia ei kuitenkaan sovelleta vähäisten siemenmäärien markkinoille saattamiseen loppukäyttäjille, vähäisten siemenmäärien tuontiin henkiiökohtaiseen käyttöön eikä vilja-, öljy-ja kuitukasvien siementen käyttöön koristetarkoitukseen. ”

Mutta sen jälkeen Ruokavirasto irtoaa siemenlain sisällöstä ja se kirjoittaa:

”Pohjoinen Aurinko Oy on 8.2.2021 antanut Ruokavirastolle tiedoksi, että koeviljelyhankkeessa mitataan kasvatetun sadon pitoisuuksia. Ruokaviraston näkemyksen mukaan koristekasveista ei mitata pitoisuuksia. Näin ollen Ruokavirasto katsoo, että kyseessä on muu kuin hampunsiementen käyttö koristetarkoitukseen. ”

Todettakoon, että Ruokaviraston näkemys on spekulatiota, jolle ei löydy

siemenlaista mitään perusteita. Kun yhtiömme markkinoi hampunsiementä koristekäyttöön, kyse on silloin siitä käytöstä, johon asiakas siemenet ostaa. Jos asiakkaalle on myyty siementä koristekäyttöön ja asiakas sen siihen tarkoitukseen ostaa, asia on täsmälleen siemenlain tarkoittama tilanne, eikä sertifiointia tuollaiseen tarkoitukseen myytävälle siemenelle tarvita.

Se, että yhtiömme kerää koristekasvattajilta tietoa ja tekee mahdollisesti myös pitoisuusmittauksia kasvinäytteistä, ei muuta miksiäkään sitä että asiakas on ostanut siemenet koristekäyttöön. Ei ole olemassa lakipykälää, joka kieltäisi koristekasveista tehtävän tiedonkeruun miltei osin. Siemenen ostajalla on oikeus auttaa yhtiötämme antamalla koristekäyttöön kasvattamistaan kasveista meille tietoa. Tämä mahdollisuus ei vie pois kasvattajan tarkoitusta koristekasvikäytöstä

Katsomme, että Ruokaviraston yritys tuolla perusteella kieltää sertifioidun siemenen myyntiä koristekasvatukseen on selkeä juridinen ja looginen erehdys ja tuntuu lähinnä tarkoitushakuiselta yritykseltä estää ja jarruttaa sekä yhtiömme liiketoimintaa että kasvinjalostustyötä.

2. Siementen myynti kasvinjalostusprojektiin

Siemenlain 12 pykälässä on selkeä säännös, joka vapauttaa sertifioidun siemenen myynnin tieteellisiin tarkoituksiin ja kasvinjalostukseen. Ruokavirasto siteeraa kirjelmässään lakia aivan oikein:

”Siemenlain 12 §:n mukaan, poiketen siitä, mitä 5 §:n 2 momentissa säädetään, sertifioidun siemenen saadaan markkinoille saattaa mm.

1) vähäisiä määriä tieteellisiin tarkoituksiin tai jalostukseen käytettäviä siemeniä”Mutta sen jälkeen Ruokaviraston laintulkinta lähtee taas laukalle. Virasto kirjoittaa:

”Pohjoinen Aurinko Oy:n Ruokavirastolle antamien tietojen perusteella kyseessä ei ole vähäinen määrä siementä tieteelliseen tarkoitukseen tai jalostukseen taikka koetoiminta. Kyseessä on ammattimainen toiminta, jolla hyödynnetään jalostetta, joka on suunniteltu käytettäväksi teollisessa mittakaavassa. Ruokaviraston näkemyksen mukaan sertifioidun siemenen markkinoinnilla on tarkoitus rahoittaa Pohjoinen Aurinko Oy:n toimintaa, joten kyseessä ei ole siemenlain 12 §:n tarkoittama vähäinen määrä tieteelliseen tai jalostustarkoitukseen. ”

Viraston mielestä se, että kyse on ammattimaisesta toiminnasta ja että kehitettävää lajiketta olisi tarkoitus käyttää teollisessa mittakaavassa, olisi jonkunlainen argumentti sen puolesta, että kyse ei ole lain tarkoittamasta kasvinjalostustyöstä. Se, että koeviljelytoiminnalla myös rahoitetaan kasvinjalostustyötä, ei tietenkään millään tavoin poista sitä, että siemeniä on myyty koeviljelijöille kasvinjalostustarkoitukseen.

Viraston tulisi tietää, että kasvinjalostus on yksi kasvintuotannon liiketoiminta-alue. Uusien lajikkeiden kehittäminen peltoviljelyyn on liiketoimintaa, eikä odottaisi Ruokaviraston tällaista liiketoimintaa pyrkivän nurinkurisilla tulkinnoillaan estämään.

Siemenlaki on säädetty turvaamaan sertifioimattoman siemenen myynnin tällaiseen toimintaan, ei estämään sitä.

Ruokaviraston tulisi ymmärtää, että kasvinjalostus on koko kasvintuotantoketjun perusta, jonka varaan rakentuvat muut kasvintuotannon liiketoiminta-alueet: kylvösiemenen tuotanto, kasvin viljely, sadonkorjuu ja jatkojalostus, markkinointi. Lajikkeet ovat koko kasvintuotantoketjun perusta. Ilman lajiketuoantoa ei olisi olemassa muitakaan kasvintuotannon alueita.

Ruokavarasto on myös selkeästi hakoteillä väittäessään että kasvinjalostuksen koeviljelyyn markkinoitava siemenmäärä ei olisi vähäinen tarkasteltiinpa asiaa yksittäisen siemenkaupan tai koko volyymin kannalta. Yksittäiset siemenpakkaukset koeviljelijöille olivat n. 1 gramman painoisia ja tavoittelimme muutamien satojen grammojen myyntiä ja samalla tulorahoitusta kasvinjalostusprojektillemme.

Kun puhutaan kasvinjalostuksesta ja siinä käytettävistä määristä voidaan tukeutua esimerkiksi YK:n julkaisuun vuodelta 1956 jossa kerrotaan pyrkimyksistä jalostaa lajikkeita joilla ei olisi päihöemerkitystä. Raportissa kerrotaan valintajalostuksesta jossa kasvimäärä oli. 20000 kpl ja se arvioitiin liian pieneksi. Meidän tavoitteemme olisi saada verkostolle koeviljelyyn vähintään tuo. 20000 siementä mutta olemme varanneet siihen 50000 siementä. Puhutaan siis edelleen alle kilogramman määrästä, joka on pieni erä tieteellisiin ja kasvinjalostustarkoituksiin.

https://www.unodc.org/unodc/en/öata-and-analysis/bulletin/bulletin_1956-01-01_3_page007.htmlMaa- ja metsätalousministeriön asetus öljy- ja kuitukasvien siemenkaupasta. Puolestaan rajaa pientä määrää näin:

”Siemenlain 15 §:ssä tarkoitetun toimijan tulee pitää ajan tasalla olevaa tiedostoa kaikista kauppaeristä. Tämä ei koske 1 kilogramman ja sitä pienemmissä pakkauksissa markkinoitavia kauppaeriä. (6 §)”

Ruokaviraston kannanmuotoilut tuntuvat tässäkin asiassa tarkoitushakuisilta ja loppukaneetissa yritetään hälventää sitä ajatusta, että toiminnalla yritettäisiin estää hampun kasvinjalostustyötä. Virasto kirjoittaa:

”Ruokavirasto toteaa myös, että tällä päätöksellä ei puututa jalostustoimintaan sinansa. Päätöksellä kielletään sertifioidun siemenen markkinointi.”

Lausuma on luetun valossa monelta osin kyseenalainen. Virasto nimenomaisesti kokee jotenkin vääränä sen, että yhtiömme saisi tuloja siemenvälityksellä ja pyrkii sillä perusteella määrittelemään toimintamme sertifiointin vaativaksi. Ja kun tarkoitushakuisesti määritellään kasvinjalostushankkeeseen myytävä siemen sertifiointia vaativaksi ollaan estämässä kasvinjalostustyötä.

Tavoitteenamme on kehittää lajike jolle haetaan myöhemmin sertifikaattia. Lajikekehitysvaiheessa oleva siemen ei ymmärrettävästi voi olla sertifioidua. Laissa on tuo kohta nimenomaan turvaamassa kasvinjalostustoimintaa. Valituskirjelmän liitteenä on hankkeeseen osallistuneille lähetetty kurssikirje, joka toivottavasti selventää metodiamme, jota virasto sinnikkäästi on ollut torjumassa vastoin lain henkeä ja kirjainta. Kirjeessä ilmenee, millaista osallisuutta valintajalostukseen kurssilaisilta haetaan ja lisäksi annetaan perustietoa genetiikasta. Kurssilaisten joukossa on monen alan koulutettuja ja useat ovat opiskelleet juuri puutarha-alaa. Kts. Liite 3.

3. Siemenlain tarkoitus ja viraston toiminta

Siemenlain ensimmäinen pykälä määrittelee siemenlain tarkoituksen seuraavasti:

”Tämän lain tarkoituksena on ylläpitää ja edistää korkealaatuista kasvintuotantoa turvaamalla hyvälaatuisten ja Suomen kasvuolosuhteisiin sopivien siementen tuotantoa ja käyttöä”. Yleisperusteluissa todetaan: ”Siemenlainsäädännöllä pyritään takaamaan ammattimaisessa käytössä olevien siementen hyvä laatu meidän oloihimme soveltuvista lajikkeista.”

Siemenosaston johtaja Leena Pietilä omassa blogissaan tiivistää kylvösiemenen merkityksen näin:

”Odotukset keinoista, joilla sadon määriä voidaan kasvattaa, kohdistuvat viljelytekniikan ja koulutuksen lisäksi erityisesti kasvinjalostukseen ja käytettävän kylvösiemenen laatuun. Kasvinjalostus on keino sopeutua muuttuvaan ympäristöön ja lisätä satoa. ””Yksi kestävän maataloustuotannon tukipylväistä onkin tehokas ja hyvin organisoitu siemenala, jossa koko siemenen tuotanto-, käsittely-, varastointi- ja jakeluketju toimii. Lisäksi ostava viljelijä tietää ostamansa siemenen laadun ja voi luottaa siihen.”

<https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/ajankohtaista/ruokaviraston-blogi/blogitekstit/blogi-mika-on-kylvosiemenen-rooli-ruokaturvassa/>

Siemenlain keskeisin tarkoitus on turvata ammattiviljelijöiden siementuottajilta hankkiman kylvösiemenen laatu ja myös kasvinjalostustoiminta. Se, että siemenlakia halutaan soveltaa tilanteeseen, jossa koeviljelijöille myydään 20-200:n yksittäisen siemenen erää, on hyvin kaukana lain tarkoituksesta.

Ne henkilöt, jotka osallistuvat koeviljelyyn, tietävät, että kyse on kasvinjalostussiemenestä ja he eivät tarvitse asiassa viranomaisten suojelua siemenlain turvin. Voimme tarvittaessa toimittaa viranomaisille heiltä ryhmälausunnon, jossa todistetaan, etteivät koe minkäänlaista vahingon mahdollisuutta sertifioimattoman siemenen saamisesta hankkeidemme kautta.

Nähdäksemme siemenlakia on ryhdytty nyt soveltamaan joillakin muilla tarkoituksella kuin mitä EU:n ja Suomen lainsäädännössä on asetettu.

Mielestämme Ruokavirasto on asiassa ollut alun alkaen täysin hakoteillä ja keskustelu on edennyt hyvää päivää- kirvesvartta-tyyppisesti ilman viraston aitoa halua ymmärtää perustelujamme ja toimintamme luonnetta - ja viraston itsensä perimmäisiä tehtäviä.

Joudumme ihmettelemään miksi kallista virka-aikaa ja asiantuntemusta käytetään nujertamaan kasvavan hampun alan yhtä kotimaista pioneeriyritystä. Viraston toiminta asiassa maaliskuusta lähtien on vahingoittanut monin tavoin yhtiömme taloutta ja toimintaa.

Pyydämme asiassa suullista käsittelyä sillä käyty asiakirjajdialogi osoittaa,

että virastolla on haluttomuutta tai kyvyttömyyttä hahmottaa toimintamme luonnetta ja perusteluita. Virasto on toistellut samoja moneen kertaan kumottuja argumentteja kirjelmästä toiseen, vaikka olemme esittäneet selkeät perustelut kieltopyrkimysten kumoamiseksi.

Käymme vielä ohessa erikseen täsmällisesti kohta kohdalta läpi Ruokavirasto päätksen ja perustelut kommentoiden.

Ystävällisesti

Pohjoinen Aurinko Oy:n puolesta

Hannu Hyvönen

FK, matem, Pohjoinen Aurinko Oy:n perustaja

www.northernsun.fi P. 0442003654 info@northernsun.fi

YKSITYISKOHTAINEN KOMMENTAARI RUOKAVIRASTON PÄÄTÖKSEEN JA SEN PERUSTELUIHIN

Ruokavirasto:

Paatos

Markkinointikielto koskien sertifioimattoman siemenen markkinointia

Asia

Kuuleminen

Ruokaviraston tietoon on tullut, että Pohjoinen Aurinko Oy aikoo jalostaa teollisen mittakaavan tuotantoon soveltuvan

hamppulajikkeeseen sekä kouluttaa kotipuutarhureita ja ammatillisesti suuntautuneita harrastajia hampun kasvatukseen avomaalla ja kasvihuoneessa tapahtuvaan viljelyyn. Osana koulutusta Pohjoinen Aurinko Oy markkinoi osallistujille yrityksen omaa tuotantoa olevaa sertifioimatonta hampunsiementä. Siemen on peraisin keskeneräisestä jalosteesta. Pohjoinen Aurinko Oy markkinoi edellä mainittua koulutusta ja siemenpaketteja internetsivustollaan.

Pohjoinen Aurinko Oy:lle on varattu hallintolain (434/2003) 34 §:n mukaisesti tilaisuus tulla kuulluksi siemenlain 36 §:n mukaisessa sertifioimattoman siemenen markkinointikieltoa koskevassa asiassa. Pohjoinen Aurinko Oy on antanut selvityksensä 29.5.2021 saapuneessa vastineessaan.

Vastineessaan Pohjoinen Aurinko Oy esittää, että koulutuspakettien myynti osana kasvinjalostustyötä on siemenlain mukaista pienten erien myyntiä kasvinjalostustarkoituksiin, eikä silloin vaadita sertifioidun siemenen käyttöä. Edelleen Pohjoinen Aurinko Oy toteaa, ettei koristehampun kasvatuskisassa tapahtuva siemenvalitys kuulu siemenlain piiriin. Pohjoinen Aurinko Oy esittää myös, että siemenlain nojalla saisi sertifioimattomana markkinoida hampun lajikkeetonta kaupallista siementä.

KORJAUS 1. Yhtiömme ei vetoa siemenlain kohtaan, jossa sallittaisiin öljy- ja kuitukasveilla lajikkeettoman kaupallisen siemenen markkinointi. Olemme esittäneen kysymyksen voidaanko tuo lainkohta ylittää asetuksella, jossa rajattiin hamppu pois lajikkeettoman kaupallisen siemenen osalta. Virasto antaa vastineessaan ymmärtää, että olisimme vedonneet tuohon kohtaan oikeutuksena myydä sertifioimatonta hampun siementä. Emme vetoa tuohon, vaan tukeudumme lain turvaamaan oikeuteen myydä sertifioimatonta siementä koristekasvatukseen tai vähäisiä määriä tieteelliseen toimintaan ja jalostustyöhön.

Ruokavirasto:

Ruokavirasto määrää Pohjoinen Aurinko Oy:n markkinoimille sertifioimattomille hampun siemenille siemenlain (600/2019) 36 §:n mukaisen markkinointikiellon. Kyseisten siementen markkinointi eri

markkinointikanavissa, kuten internetsivustolla, tulee lopettaa viimeistään viikon kuluessa tämän päätöksen tiedoksisaannista.

Perustelut

Siemenlain 5 §:n mukaan markkinoitavan siemenen tulee olla sertifioitua ja kuulua kansalliseen tai EU:n lajikeluetteloon. Siemenlain 2 §:n mukaan siemenlakia sovelletaan maatalous- ja puutarhakasvilajien lisäaineistona käytettäviin siemeniin ja niiden tuotantoon, markkinoille saattamiseen, maahantuontiin ja maastavientiin. Siemenlakia ei kuitenkaan sovelleta vahaisten siemenmaarien markkinoille saattamiseen loppukäyttäjille, vahaisten siemenmaarien tuontiin henkiidkohtaiseen käyttöön eikä vilja-, diji- ja kuitukasvien siementen käyttöön koristetarkoitukseen.

Vahaisten maarien markkinoille saattaminen

Siemenlain perusteluiden (HE 172/2018) mukaan vahaisilla siemenmaarilla tarkoitettaisiin muiden kuin ammattimaisten toimijoiden tuottamia pieniä siemenmaaria loppukäyttäjille. Talldin perustelujen mukaan kyse on lähinnä harrastetoiminnasta, jossa tuotettavat siemenmaat ovat hyvin vahaisia. Vahaisten siemenmaarien tuottaminen ammattimaisesti kuuluu siemenlain soveltamisalaan. Vahaisten maarien arvioimisessa voidaan huomioida erityiskasveilla niiden siementen osuus markkinoilla, jolloin vahaisetkin maat voivat olla markkinaosuuksilla merkittäviä ja kuulua lain soveltamisalaan. Pohjoinen Aurinko Oy:n markkinoimaa siemenmaaraa ei voida pitää vahaisena, koska

1) Pohjoinen Aurinko Oy:n Ruokavirastolle antaman tiedon ja yhtidn internetsivujen mukaan yhtid tarjoaa sertifioimatonta hampunsiementä opetuspaketeissa, joissa on <https://www.northernsun.fi/wp-content/uploads/2021/04/kasvatusopa-v2.pdf> -sivuston mukaan 50-200 kappaletta Finola-lajikkeen siementä, joka on Ruokaviraston kasityksen mukaan sertifioimatonta ja mita Pohjoinen Aurinko ei vastineessaan kiista, ja 50-200 kappaletta sertifioimattomia siemeniä omasta tuotannostaan. Opetuspaketti maksaa

saman sivuston mukaan 50 € (100 siementä) tai 100 € (200 siementä). Vastineessaan Pohjoinen Aurinko Oy edelleen vahvistaa, että tavoitteena on saattaa markkinoille 50 000 kpl sertifioimatonta hampunsiementä, mikä opetuspakettien hintojen mukaan vastaa arvoltaan n. 25 000 euroa. Ruokavirasto katsoo, että kyse on ammattimaisesta markkinointitoiminnasta, eivätkä markkinoitavat maarat ole vahaisia.

Korjaus 2. Ruokavirasto sotkee nyt kaksi lainkohtaa. Virasto viittaa kohtaan, jossa puhutaan ei-kaupallisten toimijoiden välittämästä siemenestä harrastekäyttöön. Tätä kohtaa sovelletaan erilaisten puutarhayhdistysten siemenvälitykseen. Mm. Maatiainen ry ja Hyötykasviyhdistys ry ovat tämän tulkinnan piirissä. Me tukeudumme lainkohtaan, jossa puhutaan siementen välittämisestä tieteelliseen työhön ja jalostukseen. Tältä osin vähäisiä määriä ei ole määritelty lainkaan ja toiminnan ei tarvitse olla ei-kaupallista.

Lain mukaan siementen välitys koristekasvatukseen ei kuulu lain soveltamisalaan siemen määrästä riippumatta ja toiminnan kaupallisuudesta riippumatta. Lain mukaan siemenen jota välitetään vähäisiä määriä jalostukseen, ei tarvitse olla sertifioitua.

Ruokavirasto

2) Hampun tuhannen siemenen paino on n. 11.3 g/1000 siementä (<https://finola.fi/?lang=fi>) ja suositteitu kylvomaara 25-30 kg/ha. Nailla perusteilla 50 000 siemenen paino olisi 550 g, joka vastaisi n. 2,3 aarin kylvosta. Siemenlain perusteluiden mukaan vahaiset maarat tarkoittaisivat esimerkiksi 6 nelidmetrin alan viljelyyn tarvittavaa maaraa viljakasvien siemenia tai esimerkiksi kahden rivimetrin viljelyyn tarvittavia puutarhakasvien siemenia. Tallakaan perusteella maaraa ei voi pitaa vahaisena.

Korjaus 3 Virasto viittaa edelleen lainkohtaan, jossa puhutaan siementen välityksestä harrastekäyttöön ei-kaupallisen toimijan toimesta. Mutta virasto tulkitsee nyt lakia myös tällaisten toimijoiden osalta virheellisesti. Kun Maatiainen ry myy siemeniä jäsenilleen määrät ovat toki pieniä eli kukin ostaja saa siemeniä muutamien neliömetrien alalle. Pienillä määrillä tarkoitetaan

yksittäisten myytyjen siemenerien määriä. Todettakoon, että Pohjoinen Aurinko Oy:n siemenvälityksessä määrät ovat olleet pieniä eli siemeniä on myyty muutamien neliömetrien alalle muutamia kymmeniä kappaleita. Virasto jostakin syystä niputtaa koko tavoitemyyntimme yhdeksi eräksi ja koettaa sillä perusteella väittää, etteivät määrät ole vähäisiä.

Todettakoon edelleen, että vaikka kaikki siemenmyynnit niputettaisiin yhdeksikin, olisi kyse edelleen hyvin pienestä määrästä suhteutettuna koko maan hampun siementen myyntivolumiin. Koko siemenmyynti maassamme on n 25000 kg ja meidän myyntitavoittemme ennen Ruokaviraston aloittamaa prosessia oli noin 0,5 kg.

Ruokavirasto:

3) Ruokavirasto katsoo, että Pohjoinen Aurinko Oy markkinoi siementä ammattimaisesti. Sita osoittaa muun muassa se, että yhtiö ilmoittaa harjoittavansa jalostustoimintaa ja aikoo järjestää alaan liittyviä kursseja. Siementä myydaan osana opetuspakettia ja myynnin tavoitteena on rahoittaa yhtiön liiketoimintaa. Kyse ei ole satunnaisesta toiminnasta.

Korjaus 4. Yhtiömme markkinoi siemeniä ammattimaisesti, mutta sellaista lain kohtaa ei löydy, jossa tämä muuttaisi tilanteen niin, että koristekasvatukseen tai kasvinjalostukseen siementen myynti tarvitsisi perustua sertifioituun siemeneen. Laki ei ota kantaa siihen saako toiminta olla ammattimaista.

Ruokavirasto:

Koristekasvikayttö

Pohjoinen Aurinko Oy on 8.2.2021 antanut Ruokavirastolle tiedoksi, että koeviljelyhankkeessa mitataan kasvatetun sadon pitoisuuksia. Ruokaviraston näkemyksen mukaan koristekasveista ei mitata pitoisuuksia. Main ollen Ruokavirasto katsoo, että kyseessä on muu kuin hampunsiementen käyttö koristetarkoitukseen. Ruokavirasto toteaa myös, että koristekasvatukseen tapahtuva markkinointi on

vain osa Pohjoinen Aurinko Oy:n harjoittamaa sertifioidun siemenen kauppaa.

Korjaus 5

Olemme todellakin kiinnostuneita koristekasvatuksen osalta saatavien kasvien laadusta. Toivomme kasvien joukosta löytyvän koristekasvatukseen soveliaita värimuunnoksia. Olemme myös valmiita mittaamaan thc-pitoisuuksia kasveista jotka ulkoasultaan poikkeavat muista, esimerkiksi purppuranvärisistä kasveista. Etsimme alhaisen thc-pitoisuuden kasviyksilöitä koristehampun kehitystyöhön. Tämä ei tietenkään millään tavalla muuta sitä, kyse on ollut edelleen koristekasvatuksesta.

Ei ole mitään lakiperustetta rajoittaa tiedokeruuta koristekasvatuksen tuloksena syntyneistä kasveista. Siinä Ruokavirasto on oikeassa, että kyse on yhtiömme harjoittamasta sertifioidun siemenen kaupasta. Koristekäyttöön sertiointia ei tarvita, sillä sellaisen siemenen myynti ei kuulu siemenlain piiriin.

Ruokavirasto:

Markkinoille saattaminen

Siemenlain 4 §:n mukaan markkinoille saattamisella tarkoitetaan siementen hallussa pitämistä niiden myyntiä varten, myytäväksi tarjoamista tai muuta joko maksutta tai korvausta vastaan tapahtuvaa siirtoa sekä itse myyntiä, jakelua ja muita siirtomuotoja. Pohjoinen Aurinko Oy lähettäisi osana koulutusta osallistujille sertifioidun hampunsiementä, joten kyseessä on siementen markkinoille saattaminen.

Siemenlain 5 §:n 1 momentin mukaan markkinoille saa saattaa vain lain 8 §:ssa tarkoitettussa kasvilajikeluettelossa tai Euroopan unionin viljelykasvilajien yleisessä lajikeluettelossa olevien lajikkeiden siemeniä. Pykälän 2 momentin mukaan lisäaineistona käytettäväksi saa markkinoille saattaa vain sertifioiduja siemeniä, jotka täyttävät lajikeaitoudelle, puhtaudelle, terveydelle ja itävyydelle sekä siementen tuottamiselle, kasittelylle ja varastoinnille asetetut kansalliset ja Euroopan unionin lainsaadannan vaatimukset.

Siemenlain 4 §:n 2 kohdan mukaan sertifioiduilla siemenillä

tarkoitetaan viranomaisen tarkastamia, kansallisen ja Euroopan unionin siemeniä koskevan lainsaadannan mukaiset laatuvaatimukset täyttäviä virallisesti varmennettuja siemeniä.

Siemenlain 12 §:n mukaan, poiketen siitä, mitä 5 §:n 2 momentissa saadetaan, sertifioimattomina saadaan markkinoille saattaa mm.1) vahaisia maaria tieteellisiin tarkoituksiin tai jalostukseen käytettäviä siemeniä; 2) koetoiminnassa lajikkeiden testaamiseen käytettäviä siemeniä lajikkeista, joista on tehty kasvilajikeluettelon lisaamista koskeva hakemus;3) nurmi- ja rehukasvien sekä diijy- ja kuitukasvien tuotantoon tarkoitettuja lajikkeettomia kaupallisia siemeniä.

Pohjoinen Aurinko Oy:n Ruokavirastolle antamien tietojen perusteella kyseessä ei ole vahainen määrä siementä tieteelliseen tarkoitukseen tai jalostukseen taikka koetoiminta. Kyseessä on ammattimainen toiminta, jolla hydynnetaan jalostetta, joka on suunniteltu käytettäväksi teollisessa mittakaavassa. Ruokaviraston näkemyksen mukaan sertifioimattoman siemenen markkinoinnilla on tarkoitus rahoittaa Pohjoinen Aurinko Oy:n toimintaa, joten kyseessä ei ole siemenlain 12 §:n tarkoittama vahainen määrä tieteelliseen tai jalostustarkoitukseen.. Kyseessä ei ole myöskään koetoiminta lajikkeesta, josta on tehty kasvilajikeluettelon lisaamista koskeva hakemus. Pohjoinen Aurinko Oy markkinoi osallistujille osana koulutusta yrityksen omaa tuotantoa olevaa sertifioimatonta hampunsiementä. . Siemen on peräisin keskeneräisestä jalosteesta, joka ei kuulu 5 §:n 1 momentissa edellytetyin tavoin Suomen kansalliseen tai EU:n yhteiseen kasvilajikeluettelon.

Siemenlain 11 §:n mukaan markkinoille saatettavat siemenet on suljettava pakkauksiin ja pakkauksessa on oltava vakuustodistus tai kasvipassi, johon on yhdistetty vakuustodistus. Finola-lajikkeen markkinointi osana opetuspakettia ei täytä näitä vaatimuksia.

Korjaus 6. Virasto toistaa virheellisen käsityksensä siitä, ettei kyse olisi vähäisistä määristä kasvinjalostustyöhön.

Virasto kirjoittaa: "Ruokaviraston näkemyksen mukaan sertifioimattoman siemenen markkinoinnilla on tarkoitus rahoittaa Pohjoinen Aurinko Oy:n toimintaa, joten kyseessä ei ole siemenlain 12

§:n tarkoittama vähäinen määrä tieteelliseen tai jalostustarkoitukseen." Tarkoittaako virasto siis sitä, että koska yhtiö saa tuloja sertifioimattoman siemen myynnistä, se merkitsisi sitä että kyse ei ole vähäisistä määristä, vai sitä, että koska saamme tuloja kyse ei ole kasvinjalostustarkoituksesta vaan tulonhankinnasta? Lause ei ole loogisesti mielekäs eikä yksikäsitteinen, eikä myöskään juridisesti pitävä. Laki ei kiellä yhtiöltämme tulonhankintaa kasvinjalostussiemenen välityksellä. Taas kerran virasto perustelee kieltojaan ilman lakiperustetta.

Virasto toteaa aivan oikein, ettei kyseessä ole vielä siemen, josta olisi tehty lisäämishakemus lajikeluetteluun. Siinä tapauksessa olisi mahdollista myydä koetoimintaan suuriakin siemenmääriä. Mutta tässä vaiheessa laki sallii vain vähäisten siemenmäärien myynnin kasvinjalostustarkoituksiin,

Viittaus siemenlain 11 pykälään ampuu ohi maalin, pykälä ei koske kasvinjalostustarkoitukseen tehtävää siemenvälitystä. Todettakoon, että kasvinjalostustarkoitukseen saa välittää paitsi sertifioimatonta myös sertifioitua siementä. Käsite "Jalostajan oikeudet" (breeders rights) pitää sisällään oikeuden käyttää olemassa olevia lajikkeita lajikekehityksen osana.

Ruokavirasto:

Lajikkeeton kaupallinen siemen

Hampusta ei voida tuottaa lajikkeetonta kaupallista siementä. Maa- ja metsätalousministerion asetuksen diji- ja kuitukasvien siemenkaupasta (390/2020) 10 §:n mukaan vain mustasinapista voi tuottaa lajikkeetonta kaupallista siementä, kun kyse on diji- ja kuitukasveista.

Lajikkeettoman kaupallisen siemenen markkinoinnin edellytyksena on, että siemen on tarkastettu ja hyväksytty maa- ja metsätalousministerion asetuksen diji- ja kuitukasvien siemenkaupasta (390/2020) 9 §:n mukaisesti. Lajikkeettomalta kaupalliselta siemeneltä edellytetään Ruokaviraston tekemia siemenviljelystarkastusta ja näytteenottoa. Ruokaviraston tai hyväksytyyn yksityisen laboratorion tulee tarkastaa, täyttyäkö näyte

asetuksen liitteissa saadetyt vaatimukset. Siemenlain 11 §:ssa ja asetuksen 11 ja 12 §:issa saadetaan pakkauksien sulkemisesta ja merkitsemisestä. Myds lajikkeettoman kaupallisen siemenen markkinointi on siis saadelta.

Korjaus 7. Emme ole perustelleet siemenvälitystämme lainkohdalla lajikkeettoman kaupallisen siemenen markkinoinnista, eikä tuon kohdan määräykset koske toimintaamme.

Olemme esittäneet Ruokavirastolle ja MMM:lle kysymyksen siitä, onko ko. asetus tehty siemenlaissa olevien asetustenantovaltuutusten puitteissa. Tähän kysymykseen odotamme edelleen vastausta. Asetuksilla ei voida ylittää lainsäätäjän tarkoitusta lain sisällöstä ja mielestäni niin näyttää tapahtuneen.

Ruokavirasto:

Markkinointikiellon maaraaminen

Siemenlain 36 §:n 1 momentin mukaan Ruokavirasto voi kieltää siemeneran markkinoille saattamisen taikka kieltää pakkaamaa tai siementen markkinoille saattamista, maahantuontia tai maastavientia harjoittavaa toimijaa markkinoimasta siemeneraa, jos siemenera, sen pakkaaminen tai sita koskevat merkinnat eivät taya tassa laissa tai sen nojalla saadettyja tai maarattyja vaatimuksia.

Siemenlain perusteluiden (HE 172/2018) mukaan kiello saattaa markkinoille siemenia tulee voida saanndstenvastaisten siemenerien toteamisen perusteella ulottaa tarvittaessa koskemaan laajemminkin saanndstenvastaisen siementavaran markkinointia.

Ruokavirasto on seka 5.3.2021 etta 24.3.2021 vastannut Pohjoinen Aurinko Oy:n lahettamaan tiedonantoon ja kirjelmaan. Naissa vastauksissaan Ruokavirasto on tuonut esiin sen, etta Pohjoinen Aurinko Oy:n harjoittama sertifioimattoman hampunsiemenen markkinointi on siemenlain vastaista. Pohjoinen Aurinko Oy on kuitenkin jatkanut sertifioimattoman hampunsiemenen markkinointia, mika on todettavissa yhtidn internetsivuilta ilmenevista sertifioimatonta siementa sisältävien opetuspakettien markkinointitiedoista (liite 1).

Johtopäätökset

Edellä esitetyn perusteella Ruokavirasto katsoo, että kyseessä on siemenlain soveltamisalaan kuuluva toiminta. Pohjoinen Aurinko Oy markkinoi osallistujille osana koulutusta sertifioimatonta hampunsiementä. Pohjoinen Aurinko Oy:n toiminta ei näin ollen täytä siemenlain 5 §:ssä saadettuja markkinoille saattamisen vaatimuksia. Pohjoinen Aurinko Oy:n järjestämä opetuspakettien myynti ja kurssitoiminta ei ole tulkittavissa pelkastaan koristekasvien kasvatukseksi, hampusta ei ole mahdollista tuottaa lajikkeetonta kaupallista siementä, eikä kyse ole vahaisten siemenmaarien saattamisesta markkinoille.

Pohjoinen Aurinko Oy esittää, että kyse olisi lakiin perustumattomasta mielivaltaisesta viranomaismenettelystä ja puuttumisesta elinkeinovapauteen ja tutkimuksen vapauteen. Ruokavirasto toteaa, että asian selvittely sai alkunsa siitä, että Pohjoinen Aurinko Oy antoi 8.2.2021 tiedonannon toiminnastaan Ruokavirastolle. Tiedonannosta ilmeni, että Pohjoinen Aurinko Oy aikoi markkinoida sertifioimatonta siementä siemenlain vastaisesti. Ruokaviraston on puututtava lainvastaiseen toimintaan, kun asia tulee Ruokaviraston tietoon.

Ruokavirasto toteaa myös, että tällä päätöksellä ei puututa jalostustoimintaan sinansa. Päätöksellä kielletään sertifioimattoman siemenen markkinointi.

Siemenlaki (600/2019) 1 §, 2 §, 4 §, 5 §, 8 §, 11 §, 12 §, 23 §, 36 § ja 44 § Hallintolaki (434/2003) 34 § ja 60 § Maa- ja metsätalousministeriön asetus diijy- ja kuitukasvien siemenkaupasta (390/2020) 9 §, 10 §, 11 § ja 12 §

Korjaus 8.

Ruokavirasto kirjoittaa: "Edellä esitetyn perusteella Ruokavirasto katsoo, että kyseessä on siemenlain soveltamisalaan kuuluva toiminta." Tässä virasto on puoliksi oikeassa. Koulutuspakettien siemenvälitys kuuluu siemenlain soveltamisalaan ja siemenlaki sanoo, että tuohon toimintaan voidaan myydä myös sertifioimatonta siementä. Koristehamppuprojektissamme tapahtuva siemenvälitys on siemenlain mukaan lain soveltamisalan ulkopuolella.

Viittaus siemenlain 5 pykälään ja sen vaatimukseen, ei koske koulutuspakettiemme myyntiä sillä pykälässä 12 todetaan:

Poiketen siitä, mitä 5 §:n 2 momentissa säädetään, sertifioimattomina saadaan markkinoille saattaa:

1) vähäisiä määriä tieteellisiin tarkoituksiin tai jalostukseen käytettäviä siemeniä;

Ruokavirasto kirjoittaa: "Pohjoinen Aurinko Oy:n järjestämä opetuspakettien myynti ja kurssitoiminta ei ole tulkittavissa pelkastaan koristekasvien kasvatukseksi, hampusta ei ole mahdollista tuottaa lajikkeetonta kaupallista siementä, eikä kyse ole vahaisten siemenmaarien saattamisesta markkinoille. "

Lauseessa tiivistyy hyvin se hämmentävä sekavuus, jossa virasto sotkee lainkohtia mielivaltaisesti keskenään.

Emme ole myyneet opetuspakettien siemeniä koristekasvatukseen eikä siis näitä toimintoja ole tarkoitukseen määritellä koristekasvatuksen kategoriaan (Pykälä 2 Soveltamisala) kuuluvaksi toiminnaksi, vaan kasvinjalioistyöksi, josta puhutaan pykälässä 12. Puhe lajikkeettoman siemenen myynnistä tuntuu myös tahalliselta sotkemiselta, sillä emme ole väittäneet, että voisimme tuon lainkohdan perusteella myydä lajikkeetonta siementä.

Yhteenveto

Ruokaviraston päätös perusteluineen on sekava ja epä johdonmukainen ja syntyy vaikutelma, että päätöksen kirjoittajilla on ollut suuri tarve etsiä mitä tahansa perusteita kieltää siemenvälitystämme. Silmiinpistävää on myös viraston huoli siitä, että yhtiömme saisi siemenvälityksestä tuloja. Tarkempi lähiluku osoittaa kuitenkin kaikki argumentit virheellisiksi, eikä virasto kykene osoittamaan että olisimme rikkoneet siemenlakia missään kohdin. HH. 2.8.2021